

ПРАВОВЕ ПІДГРУНТЯ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ПАПСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ: ІНСТИТУТ ЛЕГАТИВ

THE LEGAL BASIS OF MEDIEVAL PAPAL DIPLOMACY: INSTITUTE OF LEGATES

Санжаров В.А., к.і.н.,

старший викладач кафедри теоретико-правових дисциплін

Навчально-науковий інститут права Державного податкового університету

Мацелик М.О., к.ю.н., доцент,

доцент кафедри теоретико-правових дисциплін

Навчально-науковий інститут права Державного податкового університету

Санжарова Г.Ф., старший викладач кафедри романської філології
та порівняльно-типологічного мовознавства

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Стаття присвячена дослідженню середньовічної правової рефлексії стосовно інституту папських легатів, «*officium legationis*» і дипломатичного представництва, ролі канонічного права в концептуалізації посади посла і розробці ідеї дипломатичної «професії». Авторами констатовано, що середньовічне канонічне право протягом сотень років мало значний вплив на розвиток західних правових норм та сприяло розвитку системи міжнародного права, оформленню дипломатичного права, визначенню сутності посольської служби, затвердженню імунітету послів і поширенню практики постійного дипломатичного представництва. Відзначено, що недоторканність папських посланців була закріплена в «Декреті» Граціана, заснованому на римському праві, і порушення негайно каралося інтердиктом і відлученням. Папа Гонорій III (1216–1227) прийняв конституцію, яка прирівнювала напади на кардиналів до злочинів проти величності. З'ясовано рангові градації в межах легатської функції, повноваження легатів, нунційів та нижчих за статусом посланців, матеріальні умови, фінансове забезпечення та затратність місій, організація роботи легатської канцелярії, інструкції та звіти, нагорода або компенсація, імунітет та привілеї папських посланців. Обґрунтовано, що правова норма інституту легатства склалася протягом XIII століття і була лише вдосконалена у пізньому середньовіччі з точки зору світського правосуддя. Підтверджено висновок, що інститут еволюціонував від тимчасових місій легатів до постійної нунціатури як стабільного дипломатичного представництва папства при імператорському, королівських та княжих дворах. Висловлено думку, що вплив папства і канонічного права сприяли формуванню поля світських ранньомодерних та сучасних дипломатичних концепцій і практик. Автори дійшли висновку, що останні дослідження ставлять під сумнів класичну дихотомію між середньовічною та сучасною дипломатією, відкривають нові можливості завдяки багаторівневному аналізу джерел, переорієнтуються на вивчення насамперед комунікативного складника дипломатії (як простору для взаємодії та переговорів), множинності дипломатичних акторів.

Ключові слова: міжнародне право, дипломатичне право, Середні віки, легати, призначення, повноваження, винагорода, звітність послів.

The article is devoted to the study of medieval legal reflection regarding the institution of papal legates, 'officium legationis' and diplomatic representation, the role of canon law in the conceptualization of the ambassador's position and the development of the idea of the diplomatic 'profession'. The authors stated that medieval canon law for hundreds of years had a significant impact on the development of Western legal norms and contributed to the development of the international law system, the formulation of diplomatic law, the definition of the essence of the diplomatic service, the approval of the immunity of ambassadors and the spread of the practice of permanent diplomatic representation. It is noted that the inviolability of papal envoys was enshrined in the "Decretum" of Gratian, based on Roman law, and violation was immediately punished by interdict and excommunication. Pope Honorius III (1216–1227) adopted a constitution that equated attacks on cardinals with crimes against majesty. The rank gradations within the legate function, the powers of legates, nuncios and lower-status envoys, material conditions, financial support and cost of missions, organization of work of the legate office, instructions and reports, reward or compensation, immunity and privileges of papal envoys have been clarified. It is substantiated that the legal norm of the institution of legacies developed during the 13th century and was only improved in the late Middle Ages from the point of view of secular justice. The conclusion that the institute evolved from the temporary missions of the legates to the permanent nunciature as a stable diplomatic representation of the papacy at the imperial, royal and princely courts is confirmed. The opinion is expressed that the influence of the papacy and canon law contributed to the formation of the field of secular early modern and modern diplomatic concepts and practices. The authors came to the conclusion that the latest studies question the classic dichotomy between medieval and modern diplomacy, open up new opportunities thanks to the multi-level analysis of sources, reorient to the study of primarily the communicative component of diplomacy (as a space for interaction and negotiations), the multiplicity of diplomatic actors.

Key words: International Law, Diplomatic Law, Middle Ages, Legates, Appointments, Powers, Remuneration, Reporting of Ambassadors.

Актуальність. Середньовічне канонічне право протягом сотень років мало значний вплив на розвиток західних правових норм та сприяло розвитку системи міжнародного права, оформленню дипломатичного права, визначенню сутності посольської служби, затвердженню імунітету послів і поширенню практики постійного дипломатичного представництва [1, с. 83–280]. Протягом Середньовіччя дипломатичне представництво ставало дедалі складнішим і спеціалізованішим [2, с. 463]. Найдавніші з реєстрів легатів походять від Уголіно деі Конті ді Сеньї, пізніше папи Григорія IX (1227–1241), за роки його північноіталійської місії (з 1217 по 1221 рік) і від Оттавіано дельї Убальдіні (1213–1273), папського легата в Ломбардії з 1247 по 1251 роки. Від XIV і XV століття в архівах Ватикану збереглися лише деякі: 1) реєстр кардинала Бессарі-

она вклучає колекцію копій і формулярів для документів, які він видав під час своїх німецьких і венеціанських місій; 2) фрагмент реєстру Хуана де Карвахалю з його місії в Німеччині 1448/49 років (у двох частинах із загальною кількістю 38 документів) [3; 4, с. 59–60, п. 97–100].

У XIV та XV століттях у папських посольствах домінували кілька питань: з одного боку, більш політичні – встановлення миру, особливо у конфлікті між Англією та Францією та їхніми союзниками у Столітній війні [5], а також у нескінченних суперечках між іспанськими королівствами та у Неаполітанському королівстві, спущеному постійними династичними конфліктами протягом XIV століття. Також дипломатичного супроводу потребувала підготовка хрестового походу – після Константинопольського собору проти гуситів, після наступу османів

проти цього нового головного ворога християнства. З іншого боку, питання церковної реформи в її найрізноманітніших аспектах: у десятиліття Великого Розколу легати дбали про розширення відповідного послуху; з моменту розриву між Базельським Собором і папою Євгенієм IV (1431–1447) – про вплив на князів і єпископів. В другій половині XV століття була додана територіальна політика в Італії для захисту патримонію святого Петра (світської держави пап). Саме в цей час дипломатична діяльність отримує правове оформлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх десятиліть спостерігається поживлення дослідницького інтересу до середньовічних дипломатичних відносин, що несе з собою нові перспективи в розробці проблематики. Канонічне право розглядається як один зі складників формування сучасних ідей, інститутів, методів, практик дипломатії. В центрі уваги опинилися інститути папських легатів, різні аспекти пов'язані з особливостями його розвитку і функціонування розглядають в своїх роботах Роберт Чарльз Фігейра, Стефан Пекіньо, Арман Жамме, Вернер Малечек, Ральф Лютцельшваб, Андреас Віллерсхаузен, Ізабелла Лаззаріні, Бернар Барбіш, П'єр Жюжі, Блейк Бітті, Барбара Бомбі, Кірстон Ренні та інші.

Мета статті полягає в дослідженні середньовічної правової рефлексії стосовно інституту папських легатів, «*officium legationis*» і дипломатичного представництва, ролі канонічного права в концептуалізації посади посла і розробці ідеї дипломатичної «професії». Аналізуються рангові градації в межах легатської функції, повноваження, матеріальні умови, фінансове забезпечення та затратність місії, канцелярія, інструкції та звіти, нагорода або компенсація, імунітет та привілеї папських посланців.

Виклад основного матеріалу. «*Decretum*» Граціана не призначає жодних конкретних канонів інституту легатів, а термін «*legatus*», який там з'являється, часто позначає інших ніж папські посланці осіб [6]. Обсяг титулу «*De officio legati*» в «*compilationes antiquae*» кінця XII та початку XIII століть збільшується і включає в «*Liber Extra*» з 1234 року вже десять канонів, які здебільшого базуються на декретах папи Інокентія III (1198–1216) [7, с. 211–228]. З розвитком теорії папського повновладдя (*plenitudo potestatis*) каноністи звертають все більше уваги на делегування понтифіком владних повноважень. Відомий каноніст, єпископ Манда і граф Жеводана Гійом Дюран підсумував «легатську» проблематику в своєму «*Speculum legatorum*» (1290 рік). Правова норма інституту легатства складалася протягом XIII століття і була лише вдосконалена у пізньому середньовіччі з точки зору світського правосуддя. Інститут еволюціонував від тимчасових місій легатів до постійної нунціатури як стабільного дипломатичного представництва папства при імператорському, королівських та княжих дворах.

Згідно канонічної доктрини, на якій базувалася практика системи папських посольств, легат розглядається як альтер-его папи [8], хоча це не означає ідентифікації в усіх сферах, оскільки папа, природно, зберігав свої права і міг у будь-який час втрутитися в дії легата, контролювати та виправляти його. Декретне законодавство (канон 5 Четвертого Латеранського Собору) з початку XIII століття описувало легата як «*utens insigniis apostolice dignitatis*» (маючи на увазі червоний одяг, взуття, прикрашене золотом, коня з білими поводами, балдахін при в'їзді в місто, *et similia*) [8, с. 565–566]. Текст церемоніалу авіньйонського періода в історії папства «*Ordo Romanus*» (приблизно 1340 року) містить великий розділ про легатів і нунціїв. Здебільшого папські посланці інсценували свою появу до найдрібніших деталей, прагнули бути в центрі подій, постійно пам'ятали про свій протокольний пріоритет і, таким чином, репрезентували претензії свого володаря (папи) на «*plenitudo potestatis*». Публічна комунікація, спрямована на широке розповсюдження заяв папи

та легата, могла компенсувати дефіцит реальної політичної та військової влади.

Кардинали є найближчими довіреними радниками папи. Як представник папи кардинал – еманція влади останнього. Його повноваження підтверджено спеціальними буллами. Він призначає на вакантні бенедикції, надає звільнення (диспенси та індульги), виносить вирoki. Кардинали як папські легати і нунції постійно з'являються у всіх кутках християнського світу. Вони стежили за італійськими походами кандидатів у імператори, коронували обраних у Римі. Шляхом переговорів та силою вони намагалися підкорити церкві її світські володіння та боротися з нападами республік та принципатів. Як генеральні вікарії вони зайняті реформувати управління папських володінь, наглядають за неаполітанським королівством – прямим васалом римської церкви. Вони вирушають до Угорщини, Англії, іберійського королівства для врегулювання суперечок та забезпечення дотримання церковних прав. Вони поспішають завершити англо-французький конфлікт, який заважає планам хрестового походу. Листування легатів і нунціїв з папським престолом, листування кардиналів з королями, депеші послів світських монархів при папському дворі розкривають зміст та мету діяльності папських посланців.

«*Legatus de latere*» мав найширші повноваження. Оскільки в XIII столітті прерогативи кардиналів також дедалі більше закріплювалися, ця категорія папських легатів перевершила всі інші, особливо щодо одягу, церемоніалу, фінансового внеску та винагороди, а також чисельності супроводу [8, с. 531]. Гійом Дюран розрізняє два інших типи легатів: «*legati nati*» та «*legati constituti*». Класифікація останніх типів легатів визиває у дослідників труднощі, тому більшість вважає, що йдеться про почесні сани, а не реальну різницю у владних та юридичних повноваженнях. Нунції, які принаймні від понтифікату Інокентія III концептуально та змістовно відрізняються від легатів, оскільки є нижчою категорією папських посланників, не мали звичайної юрисдикції або юрисдикції, яка могла б конкурувати з місцевими інстанціями. Здебільшого вони є виконавцями папських наказів згідно з чітко визначеними мандатами. Залежно від мети своєї місії вони також могли бути наділені широкими повноваженнями, близькими до повноважень легатів [9, с. 196–213; 2, с. 441–463]. Поступово відмінності між легатами та нунціями стираються: останніх можна розглядати як постійних представників папи в певному окрузі [4, с. 42].

Повноваження легатів завжди стосувалися конкретної, географічно визначеної території, яку часто називають «провінцією» («*provincia*»): одна або кілька країн, церковних провінцій–метрополій, діоцезів [10, с. 73–105]. Представництво мало головну політичну або церковну мету, з якою пов'язували інші папські наміри – юрисдикцію, дарування милостей, реформу, церковну дисципліну, зміцнення покори в церковному та світському планах.

Протягом XIV століття до наданих легатам посвідчень (мандатів) додавалися детальні інструкції. Мандат папи Клементя V (1305–1314) від 13 червня 1311 р. кардиналам-легатам, посланим до Італії для імператорської коронації Генріха VII, містить детальніші інструкції та коронаційний «чин» («*ordo*»), який мав бути застосований на інавгураційній церемонії [4, с. 62, п. 108]. Схоже, що інструкції на початку легатств були переважно усними, оскільки перші збережені письмові інструкції – це ті, які реагували на нову ситуацію, надавалися на прохання легата та пересилалися з курії. З часів папи Клементя VI (1342–1352) походять докладні інструкції: влітку 1346 р. їх отримали Аннібале Чеккано та Етьєн Обер під час переговорів з Едуардом III щодо англо-французького миру [11; 4, с. 62, п. 110], а у серпні 1349 р. – Гі де Булонь під час переговорів з угорським королем [11; 4, с. 62, п. 111]. Разом зі своїми легатськими повноваженнями Елі Талей-

ран і Нікола Капоччі отримали докладні інструкції (від 8 квітня 1356 р.) щодо мирних переговорів між Англією та Францією [5; 4, с. 62, п. 112]. Кардинал Юг де Лузіньян отримав детальні інструкції від Базельської Собору щодо свого виступу на мирному конгресі в Аррасі в 1435 році [4, с. 63, п. 113].

Повноваження легатів закріплювалися на письмі [12]. Існувало три основні типи мандатів: 1) довіреність із зазначенням мети легатства та округу здійснення повноважень; 2) ряд більш-менш ідентичних рекомендаційних листів із закликом до послуху, адресованих вищому духовенству та представникам світської влади; 3) спеціальні доручення, для яких із середини XIII століття видавався окремий документ. Окремі доручення (так звані *facultates*) можуть досягати вражаючої кількості. 30 листопада 1348 року кардинал Гі де Булонь отримав для своєї легатської місії в Угорщині і Ломбардії, церковних провінціях Зальцбург, Акви́лея, Градо, Мілан, Генуя, Зара, Спліт, Рагуза, Антіварі та діоцезах Болонья, Феррара, Модена, Реджіо-Емілія, Парма, П'яченца та Павія близько 70 окремих доручень. Вони варіювалися від надання та обміну бенефіцій, звільнення від обов'язку проживання, звільнення від порушень, особливо від «*defectus natalium*», надання нотаріальної посади, прийняття до певних монастирів, переведення з одного ордену в інший, широкі повноваження сповідувати вірних тощо [4, с. 44, п. 30–32]. Гі де Булонь також отримав інші повноваження (*facultates*) за запитом: 1) диспенси для 100 осіб з Угорщини та Ломбардії, 2) дозвіл надавати повні індульгенції в церковній провінції Зальцбург, якщо існує небезпека смерті (з огляду на епідемію чуми). У січні 1349 р. Клемент VI надав багато рекомендаційних листів до світських і духовних адресатів, територію яких мав перетнути легат [11].

До завдань легатської канцелярії входило ведення листування з папською курією. Ієрархічна організація церковного управління вимагала постійного оповіщення та отримання наказів. У своєму щоденнику Йоганн Буркхард описав склад і функції канцелярії кардинала-легата Бернардіно Карвахала, племінника Хуана де Карвахала, який був відправлений в 1496 році до Мілана на коронацію Максиміліана. Він включав 7 референдаріїв, 1 датарія, 13 аббревіаторів, 14 писарів, 1 регістратора (самого Йоганна Буркхарда), 7 писарів реєстра звернень і 1 регістратор булл, і додатково 8 писарів [4, с. 58, п. 93]. Збереглася лише невелика частина звітів, які легати писали під час своєї роботи та надсилали до курії. У XIV столітті реєстратори авіньйонського папства майже повністю відмовилися від записів документів, які надходили до курії від канцелярій легатів. Звіт, написаний трьома легатами Арно де Фожером, Нікколо да Прато та Лукою Фієскі після коронації Генріха VII 29 червня 1312 р., походить не з папського, а з імперського архіву [4, с. 64, п. 119].

Nervus rerum легатств – засіб фінансування місії. Витрати на папську дипломатію становили скромну статтю в загальному бюджеті. Спочатку діяла система, що складалася з XI століття, згідно з якою частина суми мала надходити від прокурацій. Це були виплати грошима та натурою, які мали сплачувати всі церковні інституції під час візитів єпископа чи його представників, а також у разі папських легатств. Ці податки проникли з місцевого канонічного права в загальне право і регулювалися «*Decretum*» Граціана і папськими декреталями [6; 4, с. 46, п. 37]. Вони були постійним джерелом суперечок і судових процесів. Окремі релігійні ордени, такі як картузіанці, мінорити та цистерціанці, а також окремі монастирі та інші духовні установи отримали повне або часткове звільнення від цього тягара. Виплати в натуральній формі та виплати готівкою були однаково непопулярні. Єпископ Мондоньєдо заборгував кардиналу-легату Гійому Пейре де Годену, який перебував в Іспанії між 1320 і 1324 роками, велику суму за прокурацією, тому був відлучений від церкви та, після своєї смерті

в 1326 році, не отримав церковного поховання. Минуло десять років, поки він знайшов місце спочинку в освяченій землі, після того як його друзі та родичі розрахувалися з боргами прелата [4, с. 47, п. 39].

Оскільки прокурація легатам також мала служити для фінансування оточення, іноді вона могла досягати вражаючих розмірів. Кардинал-легат Наполеон Орсіні, який перебував у Верхній і Центральній Італії з 1306 по 1309 роки вимагав прокурації від патріарха Акви́леї (отримав понад 1200 флоринів) і архієпископа Равенни (575 флоринів у 1306 р.). Кафедральний капітул Тренто заплатив 130 флоринів у 1306 р., 160 – в 1307, 130 – в 1308. У 1311 році Наполеон Орсіні все ще мав непогашені борги в розмірі 25000 флоринів, за вирахуванням усіх витрат, перед флорентійською торговою компанією Пульчі та Рімбертіні, яка взяла на себе управління прокураціями та іншими доходами від благодійності для нього [4, с. 47–48, п. 40–43]. Така фінансова практика викликала протести. Хроніст Томас Уолсінгем, чернець Сент-Олбанса вбачає в папському легаті Пілео да Прато, який брав участь у переговорах в Англії навесні 1381 року, уособлення продажності та жадібності. Його вимоги грошей за передачу бенефіцій, індульгенцій, перенесення візитарів, звільнення від посту, скасування обітниць тощо змусили хроніста зазначити, що «легат погоджувався на все, як тільки бачив гроші. Його гаманці були настільки наповнені сріблом, що його слуги цілковито зневажали цей метал і тільки просили більше золота» [4, с. 49, п. 49].

Як правило, сума прокурації була зафіксована в документі, які ініціювали легатство. Місія Гі де Булонь обходилася в 40 флоринів щодня для визначених діоцезів «провінції» [13]. Кардинали-легати наполягали на дотриманні їхніх фінансових вимог, оскільки, згідно з конституцією Клементя V від 1312 р., вони були виключені зі спільного доходу колегії кардиналів під час відсутності в курії [4, с. 49, п. 48]. Важко визначити, якою мірою легати використовували власні доходи від бенефіцій і позики для фінансування своїх подорожей.

Траплялося й так, що ані прокурацій, ані традиційних фінансових надходжень не вистачало, щоб покрити всі витрати. Тоді доводилося звертатись в Апостольську палату. Папа Іоанн XXII (1316–1334) надав 1000 флоринів [4, с. 49, п. 50]. Готельму Дюезу і Луці Фієскі легатам в Англії в 1317/18 роках. Папа Клемент VII (1378–1394) в 1393 році призначив легату у Франції Педро де Луна 20 флоринів на день із надходжень колекторії Реймса та Сана (безпосередньо або через Апостольську палату [4, с. 50, п. 51]. Кардинали-легати Гійом д'Егрефей і Гі де Малессе, які мали з 1379 року агітувати в імперії та Англії за покору авіньйонському папі Клементу VII, отримували кожен по 5000 флоринів на рік чотирма частинами [4, с. 50, п. 52]. Збереглася лише кілька згадок про використання традиційної прокурації на потреби легатств після закінчення Великого розколу. Кардинал Микола Кузанський зміг реалізувати інший тип фінансування під час поїздки до Німеччини в 1451/52 році: він отримав частину грошей від продажу індульгенцій. Кардинал Марко Барбо у 1472–1474 роках був легатом в імперії; він отримав 1000 флоринів після повернення, за решту витрат – 3825 флоринів (борг) було віддано під заставу дохід від папських соляних промислів [4, с. 52, п. 62].

Вартість легатства зростала зі збільшенням чисельності свити. Канон 4 Третього Латеранського Собору, згідно з яким жодному кардиналу не дозволялося везти більше 25 коней [14], і канон 33 Четвертого Латеранського Собору, в якому ця кількість була закріплена [15], довго залишались мертвою буквою. З останньої третини XIII століття доручення (*facultates*) в папських буллах дозволяли легатам брати з собою в дорогу будь-яку кількість подорожніх коней [4, с. 54, п. 71]. Тому в трактаті Гійома Дюрана «*Speculum legatorum*» відсутня згадка про допустимі витрати.

Наративні джерела зафіксували пишність багатьох великих легатств. В травні 1349 р. кардинал Гі де Булонь в'їжджає в Падую з ескортом в 300 вершників. В грудні 1356 року кардинала Елі Талейрана де Перігор, якому папа Інокентій VI (1352–1362) доручив встановити мир під час англо-французької війни на одному з її піків, супроводжували 400 вершників при в'їзді на Різдво в Мец [4, с. 54, п. 72–73]. Звичайно, може йтися не про постійний персонал легата, а лише почесний ескорт, сформований ad hoc світськими правителями. Хроністи Ангерран де Монстреле і Жан Ле Февр розповідають про кінні ескорти трьох кардиналів, присутніх на мирному конгресі в Аррасі в 1435 році: папського легата Нікколо Альбергаті, соборного послання Юга де Лузіньяна, англійського посла Генріха Бофорта [4, с. 55, п. 74]. Фактичне оточення з фамільярів було значно меншим, але скільки чоловіків супроводжувало легатів, включаючи конюхів, слуг і озброєних людей, щоб охороняти їх на вулицях, не завжди можна визначити.

Корпус джерел про легатство Джентіле да Монтефіоре (1307–1311) дає гарний огляд якостей супроводжувального персоналу – понад 65 осіб відомі по іменах, найближче оточення складалося з фамільярів і капеланів або кліриків. Коли кардинал брав із собою в подорож знайомого, це сприймалося як доказ здібностей останнього, а разом з цим і шанс на просування по службі. Є багато прикладів відомих імен, які змогли розпочати таким чином свою кар'єру. Слід згадати лише двох із оточення кардинала Нікколо Альбергаті, легата на мирному конгресі в Аррасі в 1435 р.: Томмазо Парентучеллі та Енеа Сільвіо Пікколоміні, обидва, як відомо, стали папами.

Недоторканність папських посланців була закріплена в «Декреті» Граціана, заснованому на римському праві, і порушення негайно каралося інтердиктом і відлученням. Папа Гонорій III (1216–1227) прийняв конституцію, яка прирівнювала напади на кардиналів до злочинів проти

величності та загрожувала злочинням втратою власності. Папа Боніфатій VIII (1294–1303) відновив цю конституцію [4, с. 74, п. 153]. Напад на кардинала Елі Талейрана та його колегу-легата Ніколу Капоччі в 1359 році на зворотному шляху з Монпельє до Авіньйону, під час якого вони втратили свої речі, а кілька їхніх супутників загинули, здається, був винятком [4, с. 74, п. 154].

Висновки. Таким чином, можна вважати доведеним, що середньовічна правова рефлексія внесла вагомий внесок в концептуалізацію дипломатичної функції і розробку окремих категорій сучасного публічного і міжнародного права. Правова норма інституту легатства склалася протягом XIII століття і була лише вдосконалена у пізньому середньовіччі з точки зору світського правосуддя. Інститут еволюціонував від тимчасових місій легатів до постійної нунціатури як стабільного дипломатичного представництва папства при імператорському, королівських та княжих дворах. Дипломатія розвинутого Середньовіччя постає сьогодні як складна практика, особливий спосіб здійснення влади, і, водночас, як простір обміну, взаємодії, переговорів. Традиційна «система легатств» зараз розглядається як частина «політичної та символічної комунікації» для запобігання та усунення конфліктів. Прерогативи та компетенція папських посланців – легатів, нунціїв та колекторів – охоплювали юрисдикційні, фінансові, бенедикційні та адміністративні питання, тобто були ширшими за суто дипломатичні. Аналіз рангових градацій в межах легатської функції, повноважень, фінансового забезпечення та затратності місій, організації роботи канцелярії, інструкцій та звітів, винагород або компенсацій, фіксації прав та привілеїв папських посланців повинен бути доповнений вивченням матеріальних (подорож та її проблеми, одяг, розміщення) та церемоніальних (репрезентація, прийом, подарунки, протокол) складників діяльності папських легатів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Fedele D. Naissance de la diplomatie moderne (XIIIe–XVIIe siècles). L'ambassadeur au croisement du droit, de l'éthique et de la politique. Baden-Baden: Nomos, 2017. 846 p.
2. Schmutz R.A. Medieval Papal Representatives: Legates, Nuncios and Judges Delegate. *Studia Gratiana*. 1972. Vol. 15. P. 441–463.
3. Jugie P. Les cardinaux légats et leurs archives au XIVe siècle. *Offices, écrit et papauté (XIIIe–XVIIe siècle)* / éd. A. Jamme, O. Poncet. Rome, 2007. P.73–96.
4. Maleczek W. Die päpstlichen Legaten im 14. und 15. Jahrhundert. *Vorträge und Forschungen: Gesandtschafts- und Botenwesen im spätmittelalterlichen Europa*. 2003. Bd. 60. S. 33–86.
5. Willershausen A. Die Päpste von Avignon und der Hundertjährige Krieg. *Spätmittelalterliche Diplomatie und kuriale Verhandlungsnormen (1337–1378)*. Berlin, Boston: de Gruyter, 2014. 474 s.
6. Санжаров В. А. Оформлення системи церковного права в Західній Європі у XII столітті. Декрет Граціана. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2021. Вип. 6 (41). С.18–21. URL: http://pjuv.nuoua.od.ua/v6_2021/4.pdf (дата звернення: 26.07.2022).
7. Figueira R.C. The Classification of Medieval Papal Legates in 'Liber extra'. *Archivum Historiae Pontificiae*. 1983. Vol. 21. P. 211–228.
8. Figueira R.C. Legatus Apostolice Sedis: the Pope's Alter Ego according to Thirteenth Century Canon Law. *Studi medievali*. 1986. Vol. 27. P. 527–574.
9. Queller D.E. Thirteenth Century Diplomatic Envoys: Nuncii and Procuratores. *Medieval Diplomacy and the Fourth Crusade*. Londres: Variorum Reprints, 1980. P. 196–213.
10. Figueira R.C. The Medieval Papal Legate and his Province: Geographical Limits of Jurisdiction. *Plenitude of Power: the Doctrines and Exercise of Authority in the Middle Ages. Essays Memory of R. Benson*. Aldershot: Ashgate, 2006. P. 73–105.
11. Lützelshwab R. Flectat cardinales ad velle suum? Clemens VI. (1342–1352) und sein Kardinalskolleg. Ein Beitrag zur kurialen Politik in der Mitte des 14. Jahrhunderts. München: R. Oldenbourg, 2007. 509 s.
12. Lazzarini I. Communication and Conflict: Italian Diplomacy in the Early Renaissance, 1350–1520. Oxford: Oxford University Press, 2015. IX, 326 p.
13. Jugie P. L'activité diplomatique du cardinal Gui de Boulogne en France au milieu du XIVe siècle. *Bibliothèque de l'École des chartes*. Année 1987. Vol. 145 (1). P. 99–127.
14. Павлюх О. А., Санжаров В. А., Бинюк Н. М. Значення соборного законодавства для реформи Церкви та розвитку канонічного права в XII столітті: Латеранські Собори 1123, 1139, 1179 років. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 4. С. 50–54. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2022/10.pdf (дата звернення: 26.07.2022).
15. Санжаров В. А., Павлюх О. А., Санжарова Г. Ф. Четвертий Латеранський Собор 1215 року: традиції і новації в канонічному праві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 42–46. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2022/8.pdf (дата звернення: 26.07.2022).

ЮРИДИЧНИЙ НАУКОВИЙ ЕЛЕКТРОННИЙ ЖУРНАЛ

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ
ФАХОВЕ ВИДАННЯ

www.lsej.org.ua

8'2022

**Запорізький національний університет
Міністерства освіти і науки України**

**Електронне наукове фахове видання
«Юридичний науковий
електронний журнал»**

№ 8, 2022

**На підставі Наказу Міністерства освіти та науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1)
журнал внесений до переліку фахових видань категорії «Б» у галузі юридичних наук
(081 – Право, 262 – Правоохоронна діяльність, 293 – Міжнародне право)**

**Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)**

**Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.**

**Видавничий дім
«Гельветика»
2022**

Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Коломоєць Тетяна Олександрівна – доктор юридичних наук, професор

Заступник головного редактора:

Бондар Олександр Григорович – доктор юридичних наук, професор

Відповідальний секретар:

Віхляєв Михайло Юрійович – доктор юридичних наук, професор

Члени редакційної колегії:

Батюк Олег Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент;

Биргеу Михайло Михайлович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Молдова);

Болокан Інна Вікторівна – доктор юридичних наук, доцент;

Ботнару Стела – доктор юридичних наук, доцент;

Бринза Сергій – професор, доктор хабілітат;

Верлос Наталя Володимирівна – доктор юридичних наук, доцент;

Войцех Войтила – доктор гуманітарних наук у галузі філософії (Республіка Польща);

Волошина Владлена Костянтинівна – кандидат юридичних наук, доцент;

Галіцина Наталя Вікторівна – доктор юридичних наук, професор;

Деревянко Наталія Зеновійвна – доктор філософії у галузі права;

Діхтієвський Петро Васильович – доктор юридичних наук, професор;

Дудоров Олександр Олексійович – доктор юридичних наук, професор;

Ібрагімов Соліджон Ібрагімович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Таджикистан);

Колпаков Валерій Костянтинович – доктор юридичних наук, професор;

Курінний Євген Володимирович – доктор юридичних наук, професор;

Кушнір Сергій Миколайович – доктор юридичних наук, професор;

Смирнов Максим Іванович – кандидат юридичних наук, доцент;

Стеценко Семен Григорович – доктор юридичних наук, професор;

Тернушак Михайло Михайлович – доктор юридичних наук;

Уільям Дж. Уоткінс – доктор юридичних наук (США);

Федчишин Дмитро Володимирович – доктор юридичних наук;

Шарая Анна Анатоліївна – кандидат юридичних наук, доцент.

*Рекомендовано до опублікування вченою радою
Запорізького національного університету,
протокол № 11 від 28.06.2022 р.*

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;
ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Абдуллазаде Фюрган Шірали. ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАКОНОДАВЧОГО ПРОЦЕСУ.....	18
Васечко Л.О., Лашко Є.Є. ПОНЯТТЯ СИСТЕМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ: ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО ПІДХОДУ.....	22
Вєденєєв Д.В., Семенюк О.Г. РОЗВИТОК КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПОГЛЯДІВ НА ОСОБЛИВОСТІ «ГІБРИДНИХ» ВІЙН В ЄВРОАТЛАНТИЧНОМУ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРИ.....	25
Возняк І.З. ЮРИДИЧНА АРГУМЕНТАЦІЯ ТА ЇЇ ТИПИ.....	30
Дудаш Т.І. АРГУМЕНТУВАННЯ У ПРАВОТВОРЧОСТІ: ДЕЯКІ ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ.....	35
Кулініч О.О. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНА ОСОБА»: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ДИСКУРС.....	41
Менська О.А. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ»: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	45
Наливайко І.О. ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО ЯК ФОРМА ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: ТЕОРЕТИКО-ПРОВОА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	49
Радовецька Л.В., Буряк Є.В. ТЕОРЕТИКО-ПРОВОА КОНСТРУКЦІЯ ОРГАНІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ.....	53
Ярова Д.В. ДЕЛЕГОВАНА ЗАКОНОТВОРЧІСТЬ: ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	57

РОЗДІЛ 2

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Васечко В.О. УГОДА ПРО РЕАДМІСІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС: ПРАВОВИЙ ФАКТОР ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ.....	60
Джуган В.О. ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ В УКРАЇНІ.....	63
Коломоєць Т.О., Кушнір С.М., Кременова Д.С. «ЦІЛЬОВЕ ПОДАРУНКОВЕ ОБМЕЖЕННЯ» – НОВЕЛА ВІТЧИЗНЯНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	68
Мартинюк О.В., Шеремет Я.С. ПРОВОА ПРИРОДА ЧЕТВЕРТОГО ПОКОЛІННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ.....	72
Рудень Д.С. НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ КОРУПЦІЇ НА РЕАЛІЗАЦІЮ КОНСТИТУЦІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ ТА СТАНОВЛЕННЯ ПРОВООЇ ДЕРЖАВНОСТІ В УКРАЇНІ.....	76
Руснак Ю.І., Приполова Л.І. СПЕЦІАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ ДЛЯ УКРАЇНИ ПО ПРИТЯГНЕННЮ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ЗА НАСЛІДКИ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ.....	80
Халюк С.О. СПЕЦІАЛЬНО-ЮРИДИЧНІ ГАРАНТІЇ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ: ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....	84

РОЗДІЛ 3

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС;
СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Абдель Фатах А.С., Устїнова-Бойченко Г.М. ЗАСОБИ ПРОВООГО ЗАХИСТУ У РАЗІ ПОРУШЕННЯ УМОВ ДОГОВОРУ АБО ВИЗНАННЯ ЙОГО НЕДІЙСНИМ.....	88
Абрамчук Д.В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗМЕЖУВАННЯ ПРИМІРНИХ ТА ТИПОВИХ ДОГОВОРІВ.....	92
Богданець А.В. УСИНОВЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	96

Бугасць А.С. ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА НЕДОТОРКАННІСТЬ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ТА ЇЇ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ.....	100
Васильєв В.В. ОДНОСТОРОННЄ САМОРЕГУЛЮВАННЯ НА СТАДІЇ ВИНИКНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН У СВІТЛІ ВІЛЬНОГО ВОЛЕВІЯВЛЕННЯ ЇХ УЧАСНИКІВ.....	102
Дюжнік Д.О. КУПІВЛЯ-ПРОДАЖ І ФАКТОРИНГ ЯК ПІДСТАВИ (КАУЗИ) ЦЕСІЇ.....	106
Жушман М.В. СПРАВИ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ІЗ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН: ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ ТА ВИРІШЕННЯ.....	110
Івашковський Р.І. СКЛАД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ У ВИГЛЯДІ САМОВІЛЬНОГО ЗАЛИШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ АБО МІСЦЯ СЛУЖБИ.....	115
Колісник О.В. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ.....	118
Кучер В.О. СПАДКОВІ ВІДНОСИНИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС: ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВЗАСТОСОВЧОЇ ПРАКТИКИ.....	121
Майка Н.В., Труфанова Ю.В., Бачинська Н.О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕІМБУРСАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ.....	126
Маркович Х.М., Пінкевич Я.Ю. РЕПРОДУКТИВНІ ПРАВА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ: ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	129
Савчук В.П. КОРПОРАТИВНИЙ СЕКРЕТАР ЯК ПОСАДОВА ОСОБА АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА.....	132
Слободенюк В.А. ПОСТАЧАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ В УКРАЇНІ: ВПЛИВ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	135
Смірнов Г.Ю. КОРПОРАТИВНІ ПРАВА В УКРАЇНІ: ПОНЯТТЯ, ПРИРОДА, ОСОБЛИВОСТІ НАБУТТЯ.....	138
Спесівцев Д.С. «ЕКОНОМІЧНА ВІЙНА»: СЕКВЕСТРУВАННЯ І КОНФІСКАЦІЯ МАЙНА ДЕРЖАВИ-СУПРОТИВНИКА У ХОДІ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ.....	147
Чабан О.М. ДОГОВІР РЕНТИ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ ДОГОВОРІВ ПРО ПЕРЕДАННЯ МАЙНА У ВЛАСНІСТЬ.....	151
Чумак Р.В. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВІДНОСИН ІЗ НАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ ПОСЛУГ.....	155

РОЗДІЛ 4

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

Котуха О.С., Попов Д.І. МЕДІАЦІЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА: СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ ТА ЗАВДАННЯ.....	165
Моїсєєв Ю.О., Уралова Ю.П. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПОРЯДКУ ВІДШКОДУВАННЯ МАЙНОВОЇ ШКОДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	170
Sieriebriak S.V. SPECIAL ECONOMIC REGIM: CONTENT AND PLACE IN THE SYSTEM OF ECONOMIC LEGISLATION.....	175

РОЗДІЛ 5

ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Кузнецова Л.В., Горбаченко Ю.М., Пасинчук К.М. МЕХАНІЗМ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЯК ОКРЕМА СКЛАДОВА ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН ОСІБ РЯДОВОГО І НАЧАЛЬНИЦЬКОГО СКЛАДУ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ (ДСНС).....	179
Павлюк Н.М., Кіра С.О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИРОДООХОРОННОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ.....	183

Павлюк Н.М. КОНЦЕПЦІЯ «НАЙКРАЩИХ ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ» У СІМЕЙНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....	186
Шаповалова К.Г. АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ СУЧАСНОГО СТАНУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ.....	190

РОЗДІЛ 6

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

Давидович К.О. СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ВІДТВОРЕННЯ ПРИРОДНИХ РОСЛИННИХ РЕСУРСІВ.....	195
Срмолаєва Т.В., Лозо О.В. ОСНОВИ ДОЗВІЛЬНОГО ТА ДОГОВІРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ НАДР ТА ВИДОБУТКУ КОРИСНИХ КОПАЛИН У ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ...201	
Пашкова Н.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ У СПРАВАХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОВКІЛЛЯ.....	206

РОЗДІЛ 7

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Аніщенко Т.С. ПРО ДОТРИМАННЯ СТАНДАРТІВ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПОРЯДКУ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ.....	211
Арапін Ю.М. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ – ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	219
Берназюк Я.О. ПРІОРИТЕТНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ ПРИ ВИРІШЕННІ КОЛІЗІЙ У ЗАКОНОДАВСТВІ: АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	223
Белкін Л.М. ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ АКЦІЙ В ЕКСПЕРТНИХ УСТАНОВАХ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДАХ ІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ).....	230
Битяк О.В. АВТОМАТИЧНА ФІКСАЦІЯ ПОРУШЕНЬ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ЯК ПРАВОВА ПІДСТАВА ДЛЯ ПОРУШЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	240
Бліхар М.М., Крикавська І.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СВОБОДИ ВИРАЖЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ПОГЛЯДІВ.....	244
Бойко І.В. КОНТРОЛЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРОК СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ І ОРГАНІВ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ.....	247
Бурдейна О.В. УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ.....	252
Власенко В.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СПОРТУ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ.....	256
Гетманцев Д.О., Коваль Ю.А. СТАНОВЛЕННЯ ПРЕФЕРЕНЦІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ ІТ-ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ.....	259
Горбалінський В.В., Задаля Д.К. ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	263
Горінов П.В., Драпушко Р. Г. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ.....	266
Дмитрієв І.О. АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС З ТОЧКИ ЗОРУ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДУ ВІД ВПЛИВУ СУБ'ЄКТУ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД.....	270
Доля В.В. КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМ ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК У ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ З ПОЗИЦІЙ ІНСТИТУЦІЙНОГО І ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	273

Думчиков М.О., Малетов Д.В. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ВИДИ РОЗКРАДАНЬ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ОДНОГО З НАЙПОШИРЕНІШИХ ВИДІВ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У КІБЕРПРОСТОРІ.....	278
Закаленко О.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВОЇ КАТЕГОРІЇ «АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОЗОВ» КРІЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ.....	282
Ігнатченко І.Г. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У КУЛЬТУРНО-ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	286
Ковалів М.В., Сидор М.Я. ОБІГ ІНФОРМАЦІЇ В ДЕЛІКТНИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ У КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ.....	290
Ковальчук М.О. ЗАХОДИ ПЕРЕКОНАННЯ І ПРИМУСУ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ.....	293
Ковбас І.В., Гавалешко П.С. ФАКТИ ЯК ОБ’ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-СУДОВОГО ДОКАЗУВАННЯ: ГНОСЕОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	297
Костенко О.В. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ (AI) І МЕТАВСЕСВІТ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	301
Кріцак І.В. ЩОДО СУЧАСНИХ ПРІОРИТЕТІВ ВИБУДОВУВАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ТА КРИМІНОЛОГІЧНИХ СМИСЛІВ: ГУМАНІСТИЧНИЙ ТА ДУХОВНО-ЦІННІСНИЙ КОНЦЕПТ.....	309
Лила-Барська А.В. ДОСТУП ДО ПРОФЕСІЇ НОТАРІУСА ЗГІДНО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	314
Личенко І.О. СУЧАСНА ПРАВОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ПОСИЛЕННЯ ЗАХИСТУ ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН У СФЕРІ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	317
Луценко Ю.В., Тарасюк А.В., Денисенко М.М. КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ.....	320
Макарчук В.В. ПОВНОВАЖЕННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ.....	324
Марченко О.О. ДІЯЛЬНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОГО ЗАХИСТУ СУБ’ЄКТИВНИХ ПУБЛІЧНИХ ПРАВ.....	327
Овчаренко А.С., Шульга Т.М. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ: ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ.....	332
Пустовіт Ю.Ю. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ.....	336
Пятигора К.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ.....	340
Решота В.В., Труш М.І. ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ.....	344
Садовський М.В. ПОСАДА МІНІСТРА ОБОРОНИ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ПРАВОВИЙ СТАТУС.....	347
Семікоп Н.В. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ЩОДО ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	351
Сівак О.В. ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ) У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	354
Тугарова О.К. ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОСНОВНИЙ ОБ’ЄКТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН.....	358
Цимбалюк В.І. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МЕДІАЦІЇ В СИСТЕМУ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ.....	362
Шандрук С.М. БАЗОВІ ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ: ЗМІСТ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....	365
Шаповал Т.Б. ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ПРИНЦИПИ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	368

Шарая А.А. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА – ГАРАНТІЯ ЕФЕКТИВНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ, СВОБОД ТА ІНТЕРЕСІВ ОСІБ	371
Шепета О.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	376
Ярема О.Г. ПРАВОВА ПРИРОДА ІДЕНТИФІКАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ.....	380

РОЗДІЛ 8

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Балобанова Д.О. КЛАСИФІКАЦІЇ ДЕТЕРМІНАНТІВ ДИНАМІКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ПРОГНОЗУВАННЯ.....	384
Бартош І.І. ПРО ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТАТТЯМИ 222-2 ТА 232-3 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	388
Вознюк А.А., Каменський Д.В. МАНІПУЛЮВАННЯ НА ЕНЕРГЕТИЧНОМУ РИНКУ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	392
Волинець Р.А. АНАЛІЗ ЗМІН ДО СТАТТІ 209-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРАКТИКУ ЗАСТОСУВАННЯ ЦІЄЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ НОРМИ.....	397
Гордіца Х.П. ПОКАРАННЯ ЗА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ В ІСТОРІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	403
Гриченко О.А. ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНОГО ВБИВСТВА, ПОЄДНАНОГО ІЗ ЗІВАЛТУВАННЯМ АБО СЕКСУАЛЬНИМ НАСИЛЬСТВОМ.....	407
Гумін О.М. ВІРТУАЛЬНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР ЯК ПРИЧИНА ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	411
Діденко О.В., Тимків О.І., Бабич А.В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАСУДЖЕНИМИ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ.....	414
Дудоров О.О. ПРОВОКАЦІЯ ЗЛОЧИНУ І ПЕРСПЕКТИВИ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ	418
Жукевич І.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД ДІЇ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	424
Зуєнко Д.О. СУЧАСНИЙ СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ РІВНОСТІ ГРОМАДЯН ЗА ОЗНАКОЮ СЕКСУАЛЬНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ТА ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УКРАЇНІ.....	427
Мандриченко Ж.В., Цитряк В.Я., Сидорчук В.В. ДО ПИТАННЯ ПРО ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ.....	431
Мартинюк О.В. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВСТАНОВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ НА ОПТОВИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКАХ.....	435
Надточієва А.П. ОЗНАКИ СУБ'ЄКТІВ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	440
Налуцишин В.В., Крушинський С.А. КОМП'ЮТЕРНА ЗЛОЧИННІСТЬ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ТА КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ (ДОСВІД ДЕРЖАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ).....	445
Пирожик О.В. КОЛАБОРАЦІЯ В ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРІ: ЗАПОБІГАННЯ «ІНФОРМАЦІЙНОМУ ТЕРОРИЗМУ» ТА ПРОПАГАНДІ НАРАТИВІВ «РУСЬКОГО МІРА».....	450
Скибіцький Б.А. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ЗАКОРДОНОМ ТА В УКРАЇНІ.....	453
Сокурєнко В.В. БЕЗПЕКА ЗДОРОВ'Я ТА ЇЇ КРИМІНОЛОГІЧНА ЗАЦІКАВЛЕНІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННИХ ПОДІЙ НИНІШНЬОГО ДНЯ.....	456
Чекан Н.В. ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬНИЦЬКИМ ЗЛОЧИНАМ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ МАРГІНАЛЬНИМИ ГРУПАМИ.....	461

РОЗДІЛ 9**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА;
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ**

Басараб Н.В. ВІКТИМОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖЕРТВ РОЗБОЇВ.....	466
Біліченко В.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ПСИХО-ФІЗИЧНОГО СТАНУ КУРСАНТІВ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	470
Гіденко Є.С. ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В ТАКТИЧНО-СКЛАДОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ.....	474
Гловюк І.В., Тетерятник Г.К. ПИТАННЯ УНОРМУВАННЯ НАЛЕЖНОЇ ПРАВОВОЇ ПРОЦЕДУРИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБМІНУ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ.....	478
Дроздов О.М., Дроздова О.В., Карпенко М.О., Зусь В.В. СПІВРОБІТНИЦТВО ІЗ МІЖНАРОДНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ: ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ЮРИСДИКЦІЙНІ ТА КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ.....	484
Кривокурс О.Г. ОБСТАНОВКА ТА УМОВИ ВЧИНЕННЯ ЗЛІСНОГО НЕВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ АБО ЗА ОСОБОЮ, ЩОДО ЯКОЇ ВСТАНОВЛЕНА ОПІКА ЧИ ПІКЛУВАННЯ.....	493
Курман О.В. ДЕЯКІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТІВ ДО УЧАСТІ В РОБОТІ СЛІДЧО-ОПЕРАТИВНИХ ГРУП.....	497
Луцик В.В. ЗНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ: ФОКУС НОВЕЛ.....	500
Олексенко В.Г. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЗАКОННИМ ЗБУТОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ ТА ПРЕКУРСОРІВ.....	505
Павлова Н.В. СПОСОБИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ШЛЯХОМ ШАХРАЙСТВА.....	509
Сиводєд І.С. НАУКОВА СПРОБА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЯКІ БУЛИ ВЧИНЕНІ НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ.....	513
Сидій Я.В. ЩОДО ПИТАННЯ ПРЕЮДИЦІАЛЬНОСТІ ВИРОКУ НА ПІДСТАВІ УГОДИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ.....	517
Сімакова С.І., Малишко І.В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ.....	521
Стрежнєв Г.Д. ПРАВОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ СУДОВИХ ОРГАНІВ США ЯК ЗРАЗОК ДЛЯ РОЗШИРЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ СУДОВИХ ОРГАНІВ	526
Торбас О.О. РЯТУВАННЯ МАЙНА ЯК ПІДСТАВА ПРОНИКНЕННЯ В ЖИТЛО ОСОБИ ЗГІДНО З Ч. 3 СТ. 233 КПК УКРАЇНИ.....	529
Федорко Д.Є. ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ОБСТАВИНИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЮ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО НЕЗАКОННОЇ ПОРУБКИ АБО НЕЗАКОННОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ЗБУТУ ЛІСУ.....	533
Яремчук В.О. ІННОВАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.....	538

РОЗДІЛ 10**СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА**

Бойко М.М. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	542
Каденко О.О. ПРЕДСТАВНИЦТВО НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ ЗА КОРДОНОМ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ.....	546

Смокович М.І. РЕОРГАНІЗАЦІЯ МІСЦЕВИХ СУДІВ СИСТЕМИ СУДОУСТРОЮ УКРАЇНИ: ЧОМУ ЗМІН НЕ ОМИНУТИ.....	550
Шаль В.В. СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ЖИТЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОКУРОРІВ В УКРАЇНІ.....	555

РОЗДІЛ 11 МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Аббакумова Д.В. ОСОБЛИВОСТІ ДИПЛОМАТИЧНОГО ПРАВА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	559
Глушенко С.І. ОКРЕМІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	563
Мачарашвілі Р.Б. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ СУВЕРЕННИХ ПРАВ НАРОДУ.....	567
Обіюх Н.М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ПИТНУ ВОДУ В МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ.....	571
Санжаров В.А., Мацелик М.О., Санжарова Г.Ф. ПРАВОВЕ ПІДГРУНТЯ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ПАПСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ: ІНСТИТУТ ЛЕГАТИВ	576
Семко М.О. НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ООН ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У ВОЄННІЙ СФЕРІ.....	580
Сорокун В.М. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВА НА СВОБОДУ ВІРОСПОВІДАННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ.....	584
Табачук Н.П. ПІДХОДИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА США ДО КОНЦЕПЦІЇ ДОМІНУВАННЯ НА РИНКУ В АНТИМОНОПОЛЬНИХ СПРАВАХ.....	592
Цебенко С.Б. КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД І ПРОТОКОЛИ ДО НЕЇ.....	596
Чулінда Л.І. ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ (САНКЦІЇ) ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДЛЯ ЗУПИНЕННЯ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ.....	599

РЕЦЕНЗІЇ

Джу́жа О.М. РЕЦЕНЗІЯ НА КОЛЕКТИВНУ МОНОГРАФІЮ І. Г. БОГАТИРЬОВ, А. В. БОРОВИК, А. С. ШЕВЧЕНКО ТА ІН. «ПЕНІТЕНЦІАРНА ПАРАДИГМА ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В УКРАЇНІ»¹.....	601
--	------------

РОЗДІЛ 12 АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Прянішнікова І.В. ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗМІ ЯК СУБ'ЄКТІВ ВЗАЄМОДІЇ ПІД ЧАС ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	604
--	------------